בסוד שיח

שיף

קוראים לזה כפיות טובה

הוא נבחר על אותה קבוצה שחתמה ער"ב הבחירות על-ידי עוזיאל שמלר לפגוש את מ"מ ראש הממשלה, אהוד אולמרט. כולם מוחים עם הציונות הדתית. כ-25 איש.

הוא גם שם גם נאום נמלץ והסביר לאולמרט ולנוכחים מדוע הוא נוטש את המפד"ל ועובר לקדימה. קדימה של עקירת גוש קטיף וגוש עמונה.

למיטב הכרתו, הוא נוטה מכל מנעמי המפד"ל, חוץ מאותם אלה שעולים קצת בריעה: חברות בכנסת ובממשלה. כהונות שכדי לזכות בהן דרוש אומן הציבור במרכזים ובוועידות המפלגה.

היה שלוש פעמים קונסול/שגריר, חבר הנהלת הסוכנות היהודית ולא הזכרתי את התפקיד האחרון שמנו בו ולא את הכהונות הזוטרות טרם היותו קונסול/שגריר. הכל על גבה של המפד"ל ובזכות המפד"ל.

מותר לאדם להחליף מפלגה ולשנות אידיאולוגיה. אבל, בעברית פשוטה, מה שעשה הנ"ל זו כפיות-טובה במהותה והמגונה שבהן לקבוצת המתנגים במפד"ל שלא נעקרו מבתיהם, ודאי לא לבית שבו הורו להכות את גם את בניהם ובנותיהם בחמת רצח.

ינעמו לך, ידידי הטוב, נקיי הכפיים והנשמות הזכות בקדימה.

להזכיר ולזכור את הארבעה

בכ"ז ניסן, שבו נציין את יום השואה וכל משפחה תתייחד עם הרוגיה. מיד לאחר השואה האיומה ובסמוך מאוד לאחריה, שימרה פולין את האנטישמיות המבעיתה ברמה, וכן נרצחו בהם קר ארבעה מאנשי "תורה ועבודה". וביום כ"ז בניסן מן הראוי שהפועל המזרחי או המרכז העולמי של המזרחי והפועל המזרחי יכבדו את זכרם של הארבעה הללו כמו עמוד ראוי.

ועליהם מספר לנו הרב שחר רוזמני: "בימים אלה חזרתי ממסע עם בית ספר 'הורב' בנות, אותן הדרכתי בפולין. 'היינו בפולין סביב ה'ארציישים' של ר' אלימלך מליז'נסק ושל החוזה הרי"מ. בביקור בבית העלמין בלודז' עצרנו ליד קבר הארבעה והתברר שהגענו בדיוק ביום היא"רצייט שלהם. וזהו סיפור הארבעה:

"במסגרת שיקום החיים היהודיים אחרי השואה, הוקם בלודז' קיבוץ הכשרה של תנועת 'תורה ועבודה' וכן בית ילדים יתומים ועזובים שנאספו ברחבי פולין. בראש חודש אדר ב' תש"ו (3.1946) התקיים בקרקוב כינוס תנועת 'תורה ועבודה' של 'המזרחי' בפולין.

"ארבעה חברים: ציפי (פרלה) סטאוויבנסקה, שמוליק ריכברד, אברום פרל, וחיליק פרידמן ז"ל, חברי 'קיבוץ המדרחי' בלודז', פעילי 'בני עקיבא' לפני השואה, יצאו לכינוס התנועה בקרקוב. את דרכם עשו במשאית התנועה שהובילה מזון מלודז' לקרקוב. ביום כ"ז באדר א' תש"ו (28.2.1946), הארבעה נרצחו בדרך, ליד פיוטריקוב, בידי שמונה פולנים, שעצרו את המשאית, בדקו את זהותו של כל אחד מהם ורצחו את היהודים.

"הרוצחים ניסו להשפיע על ציפורה שתציג עצמה כפולניה, בשל מראה פניה אך היא סירבה ונרצחה! הרוצחים הרתירו חי את הנהג הפולני שהעיד על הרצח. הלוויה התקיימה ביום א' דראש חודש אדר ב' תש"ו (3.3.1946). בין המאבטחים את הלוויה, חברי תנועות הנוער, שניצבו עם נשק על החומה סמוך למקום הקבורה.

זו היתה דוגמה נוספת לאנטישמיות הפולנית של אחרי המלחמה, שגרמה ליהודים רבים לעזוב את פולין. ד"ר זרח ורהפטיג ז"ל שהיה אז בלודז' טיפל בלוויה.

זיכרו גם אותם בכ"ז ניסן.

י"א בניסן

ביום ראשון הקרוב, י"א בניסן, יחול יום הולדתו של האדמו"ר מלובביץ' זי"ע. נציין את היום המיוחד הזה בקטע מתוך שיחה של האדמו"ר בשבת מברכים חודש ניסן התשמ"ג.

...יציאת מצרים: לצאת מהמיצרים וההגבלות של הכלל והפרט ומתוך שמחה. צריכים רק לעשות ולפעול...

"על-ידי זה "הוצאתיך מארץ מצרים" - ניתן לו (לכל יהודי) הכוח לצאת מכל המיצרים וההגבלות של העולם. הן אלה שמצד העולם כשלעצמו, והן אלה שנגרם על-ידי מעשיו כו'...

ועוד זאת, שהעניין ד"הוצאתיך מארץ מצרים" הוא בקל יותר בימינו אלה מאשר ביציאת מצרים בפעם הראשונה.

כי בהיותם במצרים, "ערוות הארץ", היו בני-ישראל שקועים במ"ט שערי טומאה, וזו היתה הגלות הקשה ביותר. ואף-על-פי שההשמדות וההריגות והטמטום שהיו בגלויות שלאחרי זה - לא היו בגלות מצרים (כנראה ממדרשי חז"ל), מכל-מקום, היתה זו הגלות הקשה ביותר, וזאת מכמה טעמים: (א) להיותה הגלות הראשונה, (ב) ולהיותה קודם הבירור והזיכוך שנעשה בעולם על-ידי מתן-תורה.

ואם מגלות מצרים שהיתה הקשה ביותר, יצאו בני-ישראל - משאר הגלויות, שהן קלות יותר, וישנו גם הכוח דמתן-תורה, הרי בוודאי שיש בכוחו של כל אחד ואחד מישראל לצאת מהן.

ובפרט בעומדנו בעקבתא דעקבתא דמשיחא, לאחרי כל מה שכבר פעלו בדורות שלפנינו בבירור הניצוצות כו', ובמילא ישנו הסיוע של ניצוצות הקדושה שכבר נתבררו, ומה גם שלא נשאר לנו לפעול אלא דבר מועט בלבד ("א קליינינקייט")...

צריכים רק לעשות ולפעול, ומתוך שמחה, ועל-ידי זה מתבטלים כל העניינים של מיצרים וגבולים, כיוון ששבר והה פורצת גדר".

תגובות

דבריו של אליסף שטיגליץ שפורסמו במדור זה לפני שבועיים, עוררו תגובות רבות של תמיכה. ברם, מכיוון שהן כללו ביטויים חריפים ביותר נגד "אקדמות" ונגד פרופ' צבי זוהר (בזכות מעמד הפילגשות) אנו נמנעים מלפרסמן, זולת את זו של גב' רחל סילבצקי, יו"ר "אמונה" לשעבר:

"בזמנו, "שלך" העתיק את התקשורת על האיוולת בכרכות השחר המפלות את האישה ודרש לשנות את נוסח "שלא עשני אישה" ו"שעשני כרצונו". (התמהתי, האם המאורגן לישב בי' אותו יום, היה צריך להכיר את ההודות ודרך תלונות פמיניסטיות! האם הכיר כבר את ברכת "אוזר ישראל בגבורה"?)

כעת ניתן לשנות עוד, בעקבות המאמר של פרופסור זוהר (ב"אקדמות"):

א. "שעשני פילגש" למי שרוצה בכך.

ב. "תוסי לגדולה לתורה, לפילגשות ולמעשים טובים" להורים משחררים.

הפמיניזם הקיצוני הדתי והמאמר של צבי זוהר נראים מנוגדים קוטבית. אבל - איך לא - אחד הוביל אל השני והכל עגל נסגר.

האשה הרוצה לזרוק את "כל כבודה בת מלך פנימה" ואת דעת תורה בבזיון (והכוונה אינה להולכים סבעיים כגון לימוד תורה לאשה וקידום מקצועי, אלא לנשארים המנוגדים למורשת ישראל סבא אך מקובצים בהסתגלות מבוכרת ומתמסית על ההלכה) מוצאת ש"סבבריה והילוד" והתנגדים בה בו לכבודה בראש כל חוצות".

יכול מבעוד יום

לפני כשמונים שנה, בניסן תרפ"ז, התפרסם בעיתון יהודי בגרמניה סיפור המובא כאן. ששמעו מרבו, ששמעו מהגאון הקדוש וכדבריו. בזכות שמעתי מאבי, ששמעו מחותנו, ששמעו מהגאון הקדוש רבי ... ז"ל, שהעיד שהרבי מרימנוב זצ"ל רגיל היה לספרו בליל הסדר בכל שנה. סיפור על הגאון הקדוש רבי יצחק נטיס זצ"ל, הרב הראשי בבריה ויועצו של השולטן. יום יום רגיל היה לבוא לפניו, ויום אחד לא בא. לעת ערב יצא השולטן לשוח, וראה יהודי לבוש בגדי חג. שאלו מה יום מיום, וענה שהלילה חוגגים היהודים את הפסח. הבין שלכן לא בא היועץ. כי עסוק היה בהכנות לחג. שם פניו לביתו, ונקש על הדלת. הרב נרעש לראות את השולטן, והשולטן לשמוע את בקשתו להיות נוכח בליל הסדר, ולראות כיצד חוגגים היהודים את חגם. מיד היקצו לו מקום של כבוד בראש השולחן ותירגמו לכבודו כל קטע לטורקית. נהנה השולטן משאלות המסרבין והתשובות הרב, וכשהגיעו לברכת "גאל ישראל", הודיע הרב שהסתיים חלק סיפור יציאת מצרים והגיעה עת הסעודה. הביע השולטן רצונו להצטרף אליה. בירך הרב על המצה, ונתן מצה לשולחן. טעמה, ואורו עיניו. טעם גן עדן מצא! ואין כבר פלא, הסביר הרבי מרימנוב. שכן היו אלו מצות משולחנו של הגר"י, המשולחן לליל הסדר. כל מאכלי החג נשאו חן בעיניו, אבל המצות - אין כמותן! ראה הרב, והבין בכמה מהמצות שהכין לשאר ימי החג.

שב השולטן לארמונו, סח לאשתו על החוויה שחווה, ונתן לה לטעום משיירי המצה שאכל. התפעלה מטעמה הערב, כצפיחית בדבש! אמר לה: "יש עימי כמה מהמצות הללו". ענתה ואמרה: "מחר יום גנוסיא שלך והשרים יבואו לברכך ביום חגך. תן להם, ויטעמו מהמעדן!"

שמע להצעה. כשנאספו השרים, הפתיעם בפתותי מצה. טעמו, והוא קשה ותפלה... מלמלו מילות נימוסין, והביאו את השולטן במבוכה. כשהלך, שאל את הפקיא, ראש כהני הדת בארצו: "המבין, שהמצה של היהודים איבדה מטעמה, אמש היתה טעימה כל-כך!"

ועוד השיב הפקיא: "המצות של אמש והמצות של היום, ממקור אחד הן?"

"לא", אישר השולטן. "אמש היו משולחן ליל החג. ושל היום, ממה שהוכן לשאר הימים".

"אם כן, מה הפלא?" הפגין הפקיא את ידענותו. "את מצות ליל החג מרשים היהודים בשומן חזיר. לכן טעימות הן כל-כך!"...

נזעם השולטן, שידענו היהודי הען להאכילו פיגולים. הורה להובילו לארמון, והודיעו שבן מות הוא! נרעש הרב, והכחיש בכל תוקף: הלא הדבר פיגול הוא אף ליהודים!

"אם כך", תבע השולטן לדעת, "מדוע היו המצות כה טעימות אמש והיום איבדו מטעמן?"

"איני יודע", הודה הרב. "תן לי שלושה ימים, ואחזור לתשובה האמיתית".

נעתר השולטן, והקצה לו את הזמן. שב הרב לביתו בעגמת נפש, ובעצבונו נרדם. בחלומו נראה אליו התשבי ואמר לו: "שוב אל השולטן, וכה תדבר".

קם, ועלה לארמון. שאלו השולטן: "מצאת את התשובה?" וענה: "לא. אבל מצאתי עוד שאלה"... תמה השולטן, והרב אמר: "משדי לא בא לפי בשר פיגולים, ואף השולטן לא טעם בשר חזיר. איננו יודעים אם טוב הוא אם רע, נפלא או זוועה. מהיכן יודע הפקיא, שאם מושחים בו רקיק טעמו נפלא?"

נעתקו המילים מפי השולטן. אמר: "נלך ונשאל פיו".

הלכו, והודיעום שהפקיא מתבודד עתה ואין להפריע. סיפרו שבחדר הייחוד עולה הוא השמיימה וזוהה מחזות. אך הפעם החליט השולטן להפריע, כדי לקיים את החשד. פתח את הדלת - והחדר ריק. אכן, עלה למרום... בינתיים שוטט הרב סביב, והסיט בזה אחר זה את שטיחי הקיר. מאחורי אחד מהם התגלה פתח, וממנו יורדות מדרגות. אמר: "הוא לא עלה למרום. הוא ירד לתהום".

ירדו עד שהגיעו לכוך ובו מנורה דולקת, והפקיא כורע לפני הצלב... הפתיעוהו במעלתו, ומשהתגלה סודו פער לוע, וגורלו נחרץ. צריך מנוה נתלין, ויבוא רשע תחתיו...

סיפור זה, מעשה שהיה הוא. אך מה ראו רבותינו לספר סיפור מעשה בשעה המרוממת ביותר בשנה, אם לא כדי להשמיענו לקח נפלא! שכן, אנו יודעים שהפקיא הציג ריבה והעליל עלילה. ועם זאת נשאלת השאלה: מה בכל זאת מקורו של הטעם הנפלא, ומדוע נעדר מהמצות האחרות? והתשובה, שחובת אכילת מצה קיימת בליל החג בלבד, ככתוב "בערב תאכלו מצות". ובשאר הימים אין חובת אכילת מצה, אלא נוהג איסור חמץ בלבד. ומאכל של מצוה, כה טעים הוא!

יתכן עוד, שהמצות הספרדיות נאפות כידוע במהירות ובוריאות בכין פיתות, והן טעימות להפליא בהיותן טריות, וכמאבדות טעמן ומתקשות תוך שעות. לכן היו הן טעימות בערב, וכה תפלות ונוקשות בבוקר.

ושני הטעמים קשורים אחד. אף המצוה, עיקר טעמה בהיותה חמה ולוהטת, ולא ישנה וצוננת... משום כך נצטווינו: "שיהיו דברי תורה חדשים עליך כאילו היום ניתנו". "שלא יהיו בעיניך כאיגרת ישנה שאין אדם קורא, אלא כאיגרת חדשה שהכל רצים לקראתה".

לכן נאסר עלינו לאכול מצה בערב פסח, כדי שנחוש במלוא טעמה ב'כוויה' של מצוה. ולכן לא נצטווינו להתחיל בסיפור יציאת מצרים מראש חודש ואף לא מבעוד יום, כדי שנספרו בלילה זה בריגוש והתלהבות!

(מתוך "מעיין המועד"/ הגדה של פסח)

schiffs@013.net.il

עורכת המוסף ליאור גרידים זגן עיצוב גרפי נטלי פונק תגובות ת"ד 57010 תל אביב 61570